

Surján a kisebbségi kormányzásról

A kisebbségi kormányzás hosszabb távon nem szerencsés irányítási forma, de rövid távon járható út – hangsúlyozta Surján László, a Kereszténydemokrata Néppárt elnöke, népjóléti miniszter tegnap Veszprémben, ahol egészségügyi fórumon vett részt, politikai nagygyűlést tartott, és sajtótájékoztatót választott az újságíróknak.

Az érdeklődés leginkább a kereszténydemokraták kisebbségi kormányzást vállaló elképzeléseire irányult. Erről a pártelnök kijelentette: téves az az értelmezés, hogy a hatszázalékos párt a maga 24 képviselőjével egyedül akar kormányt alakítani, a *továbbiakban is* az MDF-el koalícióban gondolkodik erre. Meggyőződése: az ország nemzeti központi súlya, hitelképessége szempontjából nagyon fontos, hogy a választások utáni első ciklust az új kormány mindenképpen vigye végig. Ennek érdekében vállalná – szükség esetén – a kisebbségi kormányzást a KDNP. E vonatkozásban rendkívül jó jelnek tartja a pártelnök: több ellenzéki párt egyetért velük abban, hogy nem

szerencsés az előrehozott választás. Ami pedig a parlamenti munkát illeti, bízik abban, hogy kisebbségi kormányzás esetén is megszületnek a jó törvények. Azt tapasztalta ugyanis, hogy most, amikor minden parlamenti párt kormányzási szerepre készül, az ésszerű jó törvényeket gyorsan elfogadják. Véget ért az az időszak, amikor az ellenzék csak azért szavazott a javaslat ellen, mert azt más terjesztette elő – mondta.

Ha a Kereszténydemokrata Néppárt kerülne kormányra – mutatott rá Surján László –, akkor valószínűleg áfát emelne, és csökkentené a személyi jövedelemadót. Hazugságnak tartja ugyanis azt az állítást, hogy az áfa a kisembereket sújtja. Abban az országban, amelyben olyan arányú a fekete munka, mint nálunk, csak az áfa lehet az egyetlen tisztességes adó, amely alól nem lehet kibújni. Ugyanakkor szükségesnek tartja: ha az alapvető élelmiszerek ára nő, a legszegényebb rétegeket kárpótolni kell. (MTI)

Szent-Györgyi Albertre emlékezve

Tudósok a tudósról

Szent-Györgyi Albert Nobel-díjas tudós, a Magyar Tudományos Akadémia tiszteletbeli tagja születésének 100. évfordulója alkalmából tegnap ünnepi emlékülést tartott a Magyar Tudományos Akadémia és a Semmelweis Orvostudományi Egyetem.

A hazai tudományos élet előttünk járó nemzedékének e kiemelkedő és nemzetközileg is a legmagasabb szinten, 1937-ben Nobel-díjjal elismert személyiségéről Kosáry Domokos, az MTA elnöke szólt. Ünnepi beszédében felidézte a tudós iztambuli misszióját a háborúból való kilépés végett. Utalt arra, hogy

Szent-Györgyi volt az, aki Sztálinnal találkozza szóvá tette a hadifogságba hurcolt polgári személyek ügyét. Emlékezett 1945-re, amikor a háború befejezését követően Szent-Györgyi a kutatóintézetek újrászervezése mellett az éhező tanárok, kutatók, tudósok számára segélyszállítmányok szétosztásáról is gondoskodott.

Az MTA elnöke hangsúlyozta: bár korábban kétségei voltak, hogy az elmúlt évtizedek alatt szétszóródott szellemi értéket sikerül-e összegyűjteni, de ma alkalom jelzi, hogy már van rá esély.

Törvény és iskola

Az új oktatási törvény céljairól, újításai bevezetésének üteméről, azok értelmezéséről kezdődött tegnap kétnapos országos tanácskozás a békásmegyeri Veres Péter Gimnáziumban.

A tanácskozás szünetében tartott sajtótájékoztatót Novák István, az Oktatási, Szervezési és Kereskedelmi Iroda vezetője egyebek közt elmondta, hogy vitaindítóként Kálmán Attila művelődési államtitkár és a tárca nemrég leköszönt helyettes államtitkára, Dobos Krisztina tartott előadást a törvényről és a szakmai szabályozásról.

Elhangzott – újra –, hogy az iskolarendszer folyamatos működését nem befolyásolja az új törvény, mert szakaszosan, a feladatok előzetes megteremtése

után lépnek életbe az egyes változtatások. A sok pedagógus által nagyon várt, mások által láthatatlanban is kifogásolt Nemzeti Alaptantervről is szó esett: készült, több munkacsoport is dolgozik rajta, de a szakmai konszenzus kísérté elfogadásáig, kipróbálásáig a jelenlegi tantervek érvényesek az iskolákban.

Az iskolaszékek megalakításáról elhangzott: hat hónapon belül fel kell álljanak a tantestület, az iskolafenntartó és a szülők 3-3 tagú képviselőjéből.

Előadások hangzottak el az első napon az önkormányzatok feladatairól, az oktatás finanszírozásáról, az egyházak szerepéről, a kidolgozás alatt álló új vizsgarendszerről.

Légy a tejben

A nép azé, aki megműveli. Világos tehát, hogy a „semleges világnézet” apostolai miért csapnak rögtön országos botrányt, ha valahol egy-egy iskolát visszakap az egyház, vagy a szülők kívánságára valamelyik állami iskola egyházi irányítás alá kerül. Melyeséges azonban a csönd akkor, ha a tulajdonjogilag visszaszármaztatott ingatlant – például a Lónyay utcai Református Gimnázium épületét – a tulajdonos nem tudja használatba venni, mert a birtokon belüli intézmény albérlő is ott tanyáznak. Ez nem igazítja föl a liberális és baloldali lapok Justitiába szerelmesedett publicistáit. De hát megszokhattuk már, hogy mifelénk, itt, a Duna-tájon a jogértelmezés korlátlan szabadságot élvez.

Most például a sári Szent János Katolikus Iskola megnyitása hozta rezgésbe az ellenzéki sajtó finom pókhálózataát. A helyi sportpálya büféjében folyik a tanítás. Mert az egyházi szellemiséget rühhellők már zseni korukban kirekesztésbe kényszerítették. Drámai helyzet. A négerdobok tantamja sükkett dugasoljra a füleket; ki figyel a polgármester szavára, hogy maradt még választási lehetőség a körzetben. Az alternatív megoldások között a vendéglátóipari eredetileg nem szerepelt. Valakinek kiválóan működött a dramaturgiai fantáziája. A kialakult helyzet jó reklámmal szolgált a kiérdemesült intézménynek, s egyúttal politikai büzbombaként is remekül funkcionál. Szomorú, hogy ebben a dicstelen bolhacirkuszban egyik-másik pedagógus szerepet vállalt. Egyikük méltatlankodva kérdezi: „Ha az állatorvos gyógyíthatja a marhát a szocializmusban szerzett diplomájával, én miért nem taníthatok?”

Hja, az állatorvos szerencsésebb helyzetben van; a marháról ugyanis közismert, hogy befolyásolhatatlan, minden helyzetben világnézetiileg semleges marad.

Z. L.

Programot a cigányság felemelkedéséért

A cigányság hazánk legnagyobb létszámú, több mint félmillió főt kitevő kisebbsége. Szociális, kulturális, gazdasági helyzete kedvezőtlenebb a többi néprétegénél. Az előző rendszer csekély sikerrel tett több területen kísérletet helyzetük javítására, de a döntő problémákon nem tudott változtatni. Ebből ered, hogy a piacgazdálkodásra való áttérésnél kezdő pozícióik más társadalmi csoportoknál is rosszabbak. Az új rendszer az öröklött nehéz gazdasági helyzete miatt kénytelen korlátozni szociális kiadásait. Ennek ellenére több területen (oktatás, művelődés, nyelvapolás, érdekérvényesítés) a cigányság lehetőségei bővültek. Mindamellett a romák gazdasági-társadalmi pozíciói összességében jelentősen romlottak. Kurunczi Sándorral, a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal munkatársával a megoldási módokról beszélgettünk.

Az egyik alapvető probléma, hogy hiányzik az a kulturális intézményrendszer, az az értelmiségi réteg, az a kisebbségi létet jelentő, kifejező fizikai és szellemi infrastruktúra, amely a cigányság nyelvi-kulturális masszáját megőrizné, továbbfejlesztene, gondolkodok itt például arra, hogy a cigányul beszélő romák számára egységes nyelvet alakítana ki, szükséges szerint politikai különérdekeket fogalmazna meg –

kezdté beszélgetésünket Kurunczi Sándor. – Megjegyzendő, hogy a magyarországi nemzeti-ségi kultúrák közül bizonyos tekintetben a cigány a „legelevenebben” élő.

Feltétlenül szükséges a cigányok, de valamennyi más hazai kisebbségi népcsoport történelmének, népi hagyományainak, művészetének megismertetése a többséggel, ezek tanításának beépítése a magyar közoktatásba.

Hangsúlyozottan fontosnak érzem a cigány emberek identitásválasztási szabadságának megőrzését – bármely irányból jövő szélsőséges ideológiákkal szemben is.

– Sokan negatív faji sajátosságokról beszélnek velük kapcsolatban...

– Faji sajátosságokról nem beszélhetünk. Sokkal inkább bizonyos előítéletekről.

– Mire vezethetők vissza ezek az előítéletek?

– Arról van szó, hogy az emberi lét egyes területein meglévő – és mindenütt a cigányság kedvezőtlenebb helyzetét mutató – különbségek összegződnek, többszörösen hátrányos helyzetet eredményeznek. Ezen problémákat érzékeli a többség, és a cigányokkal szembeni előítélettel válaszol rá. Ezek sajnos a cigány emberek mindennapjait jelentősen befolyásolják.

– Milyen megoldást találni a változtatásra?

– A jelentkező különbségeket, a „negatív masszákat” kell csökkenteni, amelyhez politikai akarat, társadalmi konszenzus és természetesen sok-sok pénz is szükséges. Az államnak kezdeményezni kell elsősorban a pártok, egyesületek, önkormányzatok, de általában az állampolgárok tájékoztatásával, jó értelemben vett „manipulálásával” a jelzett problémákat kezelő programcsomag: a cigányság társadalmi felemelkedésének programja megvalósítását. Az ebben az anyagban felvázolt elképzelések természetesen csak lehetséges továbblépési irányokat jeleznek. A részletes kidolgozást, a módosításokat, a piacgazdasági viszonyokhoz való adaptálást társadalomtudósoktól, közgazdászoktól, szociológusoktól, jogászoktól és nem utolsósorban törvényhozóktól várhatjuk.

Agócs Gy. Imre

Kossuth téri szólamok

Hihetetlen ellentétek színhelye tud lenni a Parlament.

Kedd reggel 9-kor rövid ünnepséggel kezdődött a szeptember 17-ei Nemzeti Rókkant Napok a Budapesti Mozgásvitató Általános Iskola és Diákotthon fennállásának 90. évfordulójával egybekötve köszöntő rendezvénysorozatot. A Parlament kupolacsarnokában Nádas Pál igazgató bevezető szavai után Szabad György, az Országgyűlés elnöke köszöntötte a mozgássérült gyerekeket. Ezután az iskola Bárdos Lajos kórusa rövid műsort adott Tóth József vezetésével. A karnagy úrból sugárzó áldott szellem felért egy pedagógiai továbbképzéssel, még az is sikerült neki, hogy a közönség soraiban jelenvolt legkülönbözőbb pártállású képviselők is közös szólamban együtt énekeljenek kánont a mozgássérült gyerekekkel. Nem sikerült tökéletesen a Boldogasszony anyának kezdeti régi magyar himnusz előadása, de az egyesítő lélek, a szentlelkű szöveg belőle.

Két órával később kezdődött jó húszezer ember tüneménye a Kossuth téren. Nagy Tamás (MOSZ) hirdette

meg ezt a demonstrációt, amelyen kizárólag épékézláb felnőttek vettek részt. A szónok határozott szavakkal hibáztatott a téren állók bajaiért – másokat. Sikerült ellentéteket fabrikálni, problémákért felelős személyeket megnevezni, ám a szónokok szerint ők maguk és hallgatóik természetesen nem felelősek a saját gondjaikért.

Ismétlem, a téren csupa egészséges felnőtt gyűlt össze, míg a kórus csupa mozgássérült gyerekből állt. A gyerekek nem hibáztattak senkit sem betegségükért sem mostoha körülményeikért. A téri tüntetők közt egy sem akadt, aki hangot adott volna annak, hogy esetleg ő maga is tehet az országos gondokról.

Tóth karnagy úr nem olvasott be Szabad Györgynek, hogy kicsi a fizetése, rosszak a munkakörülményei és drágán kap hitelt. Tette a dolgát, s nem is akárhogyan. Pedig kötve hiszem, hogy nagyobb szelet kenyér jut neki, mint a tüntetők túlnyomó többségének. -j-

A munkanélküliek helyzete

A nyilvántartásból kikerült munkanélküliek számát jócskán „felülbecsülték”, amikor bizonyos források százezres nagyságrendekről szóltak – ez derül ki az Országos Munkaügyi Központ felméréséből. A júniusban indított, úgynevezett „nyomkövetéses vizsgálattal” annak a 43 ezer embernek a sorsára próbálták fényt deríteni, akik az elmúlt esztendőben munkanélküli járadékra, vagy pályakezddők munkanélküli segélyére való jogosultságukat kiérdemítették, s teljesen megszüntették kapcsolatukat a munkaügyi központokkal. Augusztus végéig a véletlenszerűen kiválasztott, mintegy húszezer ember fele küldött

vissza értékelhető kérdőíveket. Az arányok: 29,4 százalékuk elhelyezkedett, 33,3 százalék „inaktívvá vált” (nyugdíj, gyes, gyed, egészségi okok, továbbtanulás, katonaság stb.), a 37,4 munkanélküli közül jövedelempótló szociális támogatás miatt, vagy egyéb okból ismét regisztrált lett 9,2 százalék, nem regisztrált pedig 28,6 százalék, ez a 43 ezerre vetítve valamivel több, mint 12 ezer fő.

A kérdőív utolsó pontjára adott válaszként a munkanélküli nem rendelkezők 80 százaléka igényt tartana a munkaerőpiaci szervezet állásközvetítő szolgáltatására, 25 százalék szívesen venne részt átképzésben, csu-

pán 6 százalék – főként alacsony képzettségűek – érdeklődik a közhasznú munkák iránt. Egyéb igényelt támogatásként általában a bedolgozást, csökkentett munkaidőjű foglalkoztatást és a kedvezményes hitelfelvételi lehetőségeket jelölték meg. Ahhoz azonban, hogy segítséget kapjanak, a segélyfolyósítási időn túl is kapcsolatban kellene maradniuk a munkaügyi központokkal, amelyek „nem szeretnék szem elől téveszteni őket” – hallottuk a sajtótájékoztatón –, több helyen a kapcsolat fenntartásának különböző módjaival próbálkoznak.

K. Cs.

Magyar–osztrák munkaügyi kapcsolatok

Az egységes Európa létrejötte nem képzelhető el merev foglalkoztatási határokkal – jelentette ki Kiss Gyula munkaügyi miniszter azon a sajtótájékoztatón, amelyet Josef Hesoun osztrák munka- és szociális ügyi miniszterrel folytatott tárgyalásuk után tartottak. Ezeknek a határoknak a lebontásához hozzájárul a külföldi munkavállalás lehetőségeinek szélesítése, a szakmák egyenértékűsítése. Ausztriában jelenleg 10 300 magyar dolgozik egyéni munkavállalási engedéllyel. Elképzelhető azonban, hogy ez a szám az export-import élénkülésével tovább emelkedik, nőhet a napi ingázók és a szezonális munkavállalók száma.

Küszöbön áll a megállapodás, amelynek értelmében 19 szakma bizonyítványát kölcsönösen elfogadják majd, ilyen például az asztalos, autószerelő, cukrász, esztergályos, fodrász, hentes, pék, felszolgáló és szakács képesítés.

Mindkét ország háromfős szakértői csoportot állít fel, melynek

feladata az együttműködési megállapodás előkészítése lesz. Az említett foglalkoztatási együttműködésen kívül ebben az információ- és tapasztalatcsere, valamint az Ausztria által Kelet-Európának – így hazánkknak is – juttatandó segélyek is szerepelni fognak. Osztrák hozzájárulással tervezett projektek: munkaügyi alapítvány Szentgotthárdon, szociális munkások képzése, pályaválasztási tanácsadók képzése Vas megyében.

A szövetségi miniszter mindezeket a jószomszédi viszony jelentőségét hangsúlyozta, s ígéretet tett a magyar munkavállalók számának emelésére Ausztriában. Emlékeztetett arra, hogy július elsején parlamentjük elfogadta a tartózkodási törvényt, mely lényegesen megnehezíti a külföldi munkavállalók bejutását. Mégis úgy vélte, sem ez, sem pedig a náluk is jelentkező gazdasági-társadalmi problémák nem gátolhatják meg a munkaügyi kapcsolatok fejlődését.

K. Cs.

A Nyugdíjasok Pártja is indul

A Nyugdíjasok Pártja indul a jövő évi parlamenti választásokon. A párt nem kötődik egyik izmushoz sem, ám hajlandó a korrekett együttműködésre minden olyan szerveződéssel, amely a nyugdíjasok érdekében is kíván cselekedni – hangzott el azon a tegnapi pártközi gazdasági szakértői megbeszélésen, amelyet a Nyugdíjasok Pártja szervezett. A tanácskozásra meghívták a parlamenti pártok, néhány parlamenten kívüli politikai tömörülés, több szakminisztérium, a vagyonügynökség, a számvetősök, a nyugdíj- és az egészségügyi Önkormányzat képviselőit is.

Michaletzky Vilmos elnök rámutatott: elsősorban a gyógyszerkereskedelem és -gyártás, továbbá gyógyfürdők tulajdonjogát kellene átadni a társadalombiztosításnak, így elkerülhető volna, hogy növekedjenek a gyógyszerárak és a kórházi költségek.(MTI)

Cs. A. – O. E.